

הורים שכולים ליד קברו של בנם

פת"ח, נשבע להרוג את „הבוגד יאסר ערפאת“, בשל נכונותו של זה לעשות שלום עם ישראל. השמדת אש"ף וראשיו היא אחת ממטרותיו המוצהרות.

היו שסברו כי אבונידאל פעל בחופזה לפי הוראות העיראקים, שרצו לגרום למילחמה בלבנון כדי שתהיה להם אמתלה מכובדת להציע שלום לאיראנים, שעמדו לפלוש לעיראק. היו שסברו כי ההוראה היתה סורית, מפני שדמשק רצתה לדחוף את ערפאת למילחמה. אנשי אש"ף עצמם משוכנעים כי אבונידאל הפך זמן סוכן ישראלי, אם במודע, אם בעיקבות הסתנות סוכנים יש-ראליים לצמרת האירגון. אנשים פחות קיצוניים מאמינים כי סוכנותיהבין האמריקאית, הסייאייא, קיבלה על עצמה לארגן את הפרובוקציה הדרושה, אחרי שהאמריקאים נתנו את האור הירוק למילחמתהירשון.

על כל פנים, פעולתו המוזמנת של אבונידאל מולאה תפקיד מכריע בפתיחת המיני-חמה. היא היוותה את הנפץ, שהביא להפעלת הפצצה.

למחרת הפגיעה בשגריר יצא חילי-האוויר הישראלי לנקום את ניקמתו. אף שמישטרת בריטניה כבר הודיעה לממשלת-ישראל כי המתנקשים שייכים לאירגונו של אבונידאל, וידוע לכל כי אירגון זה הוא האויב המושבע של אש"ף, העמידה ממשלת-ישראל פנים כאילו היתה זאת פעולה של אש"ף. מילת-הקסם „המחבלים“ מילאה תפקיד חשוב בטישטוש האמת, בעזרתם האדיבה של כל כליהתיקשורת הישראליים. „המחבלים“ התנקשו בחיי השגריר, יש להעניש את „המחבלים“.

ההפצצה של ביירות, שאירעה כיום הששי, ה-4 ביוני, היתה מהממת באכזריותה. כ-500 אזרחים, גברים, נשים וטף, ניספו בה. היתה זאת הקדמה למה שעמד להתרחש בחודשים הקרובים, בעיר מוכת-הגורל. כפי שציפה שרון לא יבדה צמרת אש"ף לשכת כחיכוכ ידיום אחרי טבח זה. עצם הכרוטאיות המתוכננת שלו הכריחה את ערפאת וחבריו — בניגוד לשיקול-דעתם — להשיב בהפגזת ישובי הגליל, זו כוצעה ב-5 ביוני, והיתה מישגה פאטאלי.

אמנם, ההפגזה עצמה לא היתה חמורה. הנוק היה בינוני, ולא נהרג בה אלא חייל אחד בנוסעו בכביש. אך זה הספיק, כליהתיקשורת יצאו בוועקה: אי-אפשר

מדינות אחרות: שריהביטחון והרמטכ"ל שלו התרוצצו מעיר לעיירה, מבית-ספר למועדון, והסבירו מדוע יש לפתוח במילחמה לחיסול „השתית המחבלים“ בלבנון. מעולם לא דובר בה הרבה, ובצורה כה גלווייה, על מילחמה שהתכוונו לפתוח בה.

הדבר לא היה קל, כי מאז קיץ 1981 שרר בחזית הצפון שקט מוחלט. שביית-הנשק, שהושגה באמצעות האמריקאים, נשמרה על-ידי אש"ף בקפדנות שהפתיעה אף את הפלסטינים עצמם. אחת האגדות — שאין בכוחו של יאסר ערפאת להטיל את מרותו על האירגונים היותר קיצוניים באש"ף ולקיים הפסקת-אש יעילה — התבדתה. כל האירגונים קיבלו את מרותו של ערפאת לגבי הפסקת-אש, כי הכל הבינו שאריאל שרון אך ממתין לאמתלה כדי לפתוח במילחמה שהוא הודיע עליה תחת כל עץ רענן ועל כל גיבעה רמה. למרות שהסורים תבעו מערפאת לשים קץ להפסקת-האש, החזיק ערפאת מעמד.

בחדש מאי עשה שרון נסיון לשבור מצב זה. הוא הפציץ את ביירות, וכוחות אש"ף השיבו בהפגזה של צפון-הגליל. הפגזה זו היתה מבוקרת, ולא גרמה לשום אבידות או נזקים בישראל. לא היתה בה אמתלה למילחמה. אך היא הוכיחה לפחות דבר אחד: ש"אפשר לגרות את אש"ף לתגובה, באמצעות פעולה שתהיה די מאסיוויית. לקח זה נרשם היטב.

ואז ניתן האות. אריאל שרון ביקר בווינגטון. לאחר מכן, בעיצומה של מילחמת-הלבנון, סיפר בעצמו כי „עשרה ימים לפני פתיחת המילחמה הודעתי לאמריקאים על כוונתנו“. לשון אחרת: עשרה ימים לפני ה-6 ביוני 1982 נתנו האמריקאים את הסכמתם למילחמה. היתה זאת הודאה רבת-משמעות, כי כדור כה אישור לכך שמה שקרה כעשרת הימים הבאים לא בא אלא כדי להצדיק מילחמה, שכבר הוחלט עליה לפני כן.

### הפרובוקציה

כדי מילחמה — ועל אחת כמה וכמה מילחמה תוקפנית ויוזמה — זקוקה לעילה טובה, שתשכנע את הציבור במדינה התוקפת ואת העולם בצידקתה. מדינה כמו ישראל, שצבאה הוא צבא עממי ושקיים בה מיסטר של חופש-הביטוי, זקוקה לכך שיבעתים.

שרון ובין הפעולה המעשית בשטח. כדי להבין איך זה קרה, יש לחזור אל ההתפתחות שקדמה למילחמה. מאז שפיתח את התוכנית שלו, בסוף תשמ"א, ביקש שרון לבצע אותה בהקדם ה"אפשרי. אך הוא נתקל בשתי בעיות — אחת חיצונית, אחת פנימית. היתה עליו לשכנע את האמריקאים, והיה עליו לשכנע את ממשלת ישראל.

במשך חודשים ארוכים ומייגעים ניסה אריאל שרון, בעקשנותו המפורסמת, לקבל את אישור האמריקאים למיבצעו המתוכנן. פשוט לא ניתן לבצע מיבצע כזה בלי הסכמה אמריקאית.

כי ישראל אינה מדינה עצמאית במעשיה הצבאיים. היא זקוקה לאספקה מאסיוויית של נשק אמריקאי, והשימוש בנשק זה תלוי בהסכמת האמריקאים — לא רק מבחינת החוק האמריקאי, אלא גם למעשה. במילחמה יש גורם של בלאי, וכל צבא זקוק לאספקה רצופה של תחמושת וחפלים במהלך של מילחמה ומייד אחריה. אילו הרגוה ישראל את אמריקה בפתיחת מילחמה שאינה לרוחה, היתה מסתכנת באמבארגו מסוכן ביותר.

יתירה מזה, כל מילחמה היא הרפתקה פוליטית, העלולה לגרום לתוכה גורמים ורים רבי-עוצמה. ישראל לא יכלה להיות בטוחה בפאסיוויית של ברית-המעצמות, שהיתה — לפחות להלכה — בעלת-החסות של סוריה ושל אש"ף. על כן היתה מילחמתו של אריק זקוקה הן למיטריה פוליטית, בצורת הוותו האמריקאי במועצת-הביטחון, שאכן הופעל פעמים במהלך המילחמה; הן למיטריה צבאית, בצורה של הרתעה גרעינית ושיגרתיית, לשם מניעת התערבות סובייטית.

משום כך לא יכוד היה אריאל שרון לסמוך על התחכמות או תרמית. הוא היה זקוק ל"אישור אמריקאי ממש, לאורך כל החזית.

שרון נסע לווינגטון שוב ושוב. הוא השיג „הבנה איסטראטגית“, ו"מיזכר הבנה“, אלה „הושעו“ כבר כעבור כמה חודשים, ביגלל משבר חולף ביחסים. הוא דיבר על מרחב-ביטחון ישראלי המשתרע מפאקיסטאן ועד אפריקה אך כל זה היה בעיקרו מסך-עשן. מאחוריו פעל שרון כדי להשיג את הדבר האחר שזיהה חשוב לו: אישור לפלישה הגרולה ללבנון. הדרומית.



ננחם בגין ואריאל שרון ליד מיבצר הבופור, לפני פירסום אבידות הקרב

העילה נמצאה באורח פלא: טרוריסטים פלסטיניים התנקשו בחייו של השגריר הישראלי בלונדון, שלמה ארגוב.

המילחמה נפתחה ב-6 ביוני. לדברי שרון, הוא הודיע לאמריקאים על המילחמה עשרה ימים לפני כן, כלומר ב-27 במאי. ההתנקשות בחיי השגריר כוצעה ב-5 ביוני — שיבעה ימים אחרי ששרון הודיע זאת לאמריקאים. התנקשות זו היא אחד האירועים הסתומים ביותר — ואולי האירוע הסתום מכל — הקשורים במילחמה.

ברור כי היא כוצעה בחיפזון מזור, ללא הכנה מספקת. על-ידי אירגונו של צברי אל-בנא, המכונה אבונידאל, כל המתנקשים נתפסו על-ידי המיטרה הבריטית בלי קושי, דבר שהוכיח שלא היתה לאבונידאל השהות להביא למקום צוות מיקצועי ולהכין את הפעולה כראוי. החיפזון היה כה רב, עד כי נאלץ להקריב בפעולה זו את בן-אחיו, שלא התאים למשימה כזאת. גם זה נתפס. מה הניע את אבונידאל לבצע בחיפזון פעולה, בשעה שכל בר-דעת הבין כי אריאל שרון אך ממתין לתירוץ כזה כדי לפתוח במילחמה?

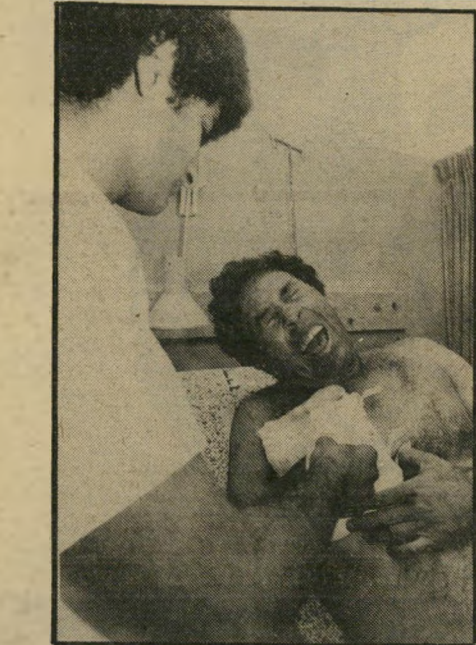
ולא אישור של איש אחד, כמו שריהחוק אלכסנדר הייג, שהיה מכור לישראל. אלא של הפנטאגון ושל הצמרת המדינית האמריקאית כולה. כלומר: הנשיא ואנשיו.

מסרבות השמורות עימם, התמהמהו האמריקאים העיתוני לא היה נוח להם. בינתיים גברו חששותיו של שרון. היה להם גורם מוחשי מאוד: הגיע אליו מידע מוסמך על תהליך של התקרבות אש"ף-פיתאמריקאית. באיטיות אך בהתמדה התקרב יאסר ערפאת לקראת יוזמה מדינית מברעת. שבי-מהלכה עמד למלא אחרי שני התנאים שהעמידו האמריקאים להכרה באש"ף: הכרת אש"ף בזכות-קיומה של ישראל ובחלטה 242. שליחו, עיצאם סרטאוי, ניהל באמצעות הנשיא התוניסי חביב אל-ברגיבה משאומתן עם מישרד החוץ האמריקאי.

העיתוי לפריצת-הדרך המדינית נקבע ליום ה-14 ביוני 1982. בעיקבותיה היו האמריקאים עשויים לפתוח בהי-דברות עם אש"ף, שהיתה יכולה להוביל בסופו של דבר להקמת מדינה פלסטינית לצד ישראל. היה מנוי וגמור עם שרון, וגם עם שותפיו בצמרת האמריקאית, לקדם את פני הרעה הי-זאת.

אבונידאל פועל בהשראת ממשלות סוריה ועיראק גם יחד — עובדה מוזרה למדי, לאור האיבה הקיצונית השוררת בין שתי המדינות. הוא פרש מאש"ף ומאירגון

באותה שעה ניסה שרון „למכור“ את המילחמה שלו לממשלה, על-ידי גיוס דעת-הקהל. במשך חודשים ראתה ישראל מחזה בלתי-ריגיל בתולדות המדינה, וגם בתולדות



פצוע צה"ל זועק כשעת הטיפול